

PENOVÉ

SLOVAK
PEN
CENTRE

NOVINKY NO. 2-3

SLOVAK
PEN NEWS

Volume 3, No. 2-3, October 2006

SLOVENSKÉ CENTRUM PEN – BRATISLAVA

JIŘÍ GRUŠA

prezident Medzinárodného PEN
hostom Slovenského centra PEN
v Štúdiu L+S

Mária Bátorová v rozhovore s Jiřím Grušom o slobode slova a umenia. Foto: Peter Procházka

Prezidentka Slovenského centra PEN Mária Bátorová nás večer 18. septembra 2006 pozvala do Štúdia L+S na čítanie z diela prezidenta Medzinárodného PEN Jiřího Grušu s následnou diskusiou s autorom *O slobode slova a umenia*.

„Keby Pilát vedel, že Ježiš má otca v nebi, možno by ho neukrižoval. Nemal dostatočné informácie,“ glosoval Jiří Gruša tému moci. Ako bývalý diplomat, ktorý bol v roku 1997 ministrom pre vzdelávanie, mládež a šport Českej republiky, má s politikou, a teda aj s mocou, bohaté skúsenosti. Aj preto sa tejto kariéry v roku 2004 vzdal v prospech apolitickej funkcie prezidenta nadnárodnej organizácie – Medzinárodného PEN.

„Politik si nemôže dovoliť byť intelektuálny nafúkanec. Nemôže rozprávať intelektuálne bonmoty, pretože ľud nielen volí, ľud si aj vyberá. A volí skrátka horšie, než aký sám je, aby na tých hore mohol pozeráť zvrchu,“ zhrnul svoje skúsenosti z politiky muž, ktorý chodil medzi voličov, aby sa im nakoniec prívôňoval iba ako spisovateľ.

Bližšie informácie prinášame na s. 8.

(JK)

Shortly...

■ On September 18, 2006 Jiří Gruša, President of The International PEN, visited Slovakia. He was a guest of Maria Batorova a President of the Slovak PEN Centre in Štúdio L&S, Bratislava. The readership did meet at the reading from the writing of Jiří Gruša with a follow-up discussion with the author about the freedom of the word and art. The night was beneficial for supporting of Andrej Dynko, Belarus, editor-in-chief of the independent newspaper *Nasha Niva*.

■ After two years period new board of Slovak PEN Center was elected. Maria Batorova became a new President of SC PEN.

■ International PEN was appalled by the news of the murder of the renowned Russian journalist and author, Anna Politkovskaya, who was found shot dead in an elevator in her apartment building in Moscow.

■ Orhan Pamuk was awarded with the Nobel Prize for Literature.

■ In the section *Poetry from the World* we introduce G. Mend-Ooyo (Mongolia), Teresinka Pereira (Brazil), Kae Morii (Japan) and Sumit Talukdar (India).

■ New books of the Gustav Murin, Juraj Kuniak, Jan Buzassy, Anton Hykisch and Jan Comaj were published.

■ Gustav Murian participated in the Regional Conference „The Challenge of Mediterranean Culture Today“ in Beograd where he presented an essay The contrast between Mediterranean and Central-European identity.

■ Participants of the first Regional Conference of Trieste PEN Centre learnt with appallment and indignation the news of the criminal attempt against the renowned Montenegrin poet and novelist Jevrem Brković, president of the Dukliian Academy of Sciences and Arts, in which he was seriously wounded and his collaborator and driver Srđija Vojičić lost his life.

(jk)

Svetový kongres PEN

v Berlíne

v centre pozornosti médií

Anton Hykisch a Mária Bátorová na Svetovom kongrese PEN v Berlíne.

V sobotu 27. mája 2006 sa skončil v berlínskom hoteli Hilton 72. svetový kongres PEN za účasti 450 spisovateľov z 99 krajín sveta. Rokovania sa viedli pod mottom „Písanie v nepokojnom svete.“ Slovensko zastupovali spisovatelia Mária Bátorová a Anton Hykisch, prezident Slovenského centra PEN.

Na otvorení 6-dňového snemovania spisovateľov sveta sa zúčastnil spolkový prezident Horst Köhler. V prejave zdôraznil úlohu spisovateľov pri povalení totalitných režimov v strednej a východnej Európe. Osobitnú pozornosť vyvolala úvodná reč nemeckého spisovateľa Günthera Grassa, nositeľa Nobelovej ceny za literatúru. Grass ostro kritizoval povojnovú zahraničnú politiku USA. Popri prezidentovi Bushovi neušetril ani britského premiéra Blaira za podporu americkej politiky v Iraku. Opieral sa o slová vlašajšieho nositeľa Nobelovej ceny anglického dramatika Harolda Pintera. Najmä spisovatelia z krajín tretieho sveta prijali Grassov prejav nadšenými výkrikmi súhlasu a neutíchajúcim potleskom.

V nových reprezentačných priestoroch poblíž obnoveného Reichstagu, prijala účastníkov kongresu PEN spolková kancelárka Angela Merkelová. Popredné nemecké denníky zdôraznili, že je to po prvý raz, keď sa nemecká kancelárka stretáva s intelektuálmi a vymieňa si s nimi názory.

Pracovné rokovania kongresu PEN boli neverejné a trvali týždeň. Popoludnia a večery boli venované čítaniam z nových kníh. Osobitný večer bol venovaný literatúram Afriky. Uviedla ho nositeľka Nobelovej ceny Nadine Gordimerová. Za nového predsedu medzinárodného združenia PEN na ďalšie trojročné obdobie bol opätovne zvolený český básnik a bývalý diplomat Jiří Gruša.

Budúci svetový kongres PEN sa má konať v máji 2007 v senegalskom Dakare. Rakúske a slovenské centrum sa spolu uchádzajú o usporiadanie niektorého z budúcich kongresov v partnerskej dvojici miest Viedne a Bratislavy.

Anton Hykisch

Jubileum

maďarského PEN klubu

Prekrásna jeseň ozdobila 30. septembra u našich južných susedov oslavy 80. výročia založenia Maďarského centra PEN. V rámci programu, ktorý sa konal v Petöfihom múzeu, vystúpil aj bývalý prezident Maďarskej republiky Arpad Göncz. Za SC PEN sa zúčastnili M. Bátorová a J. Kuniak. S príhovorom vystúpila Mária Bátorová, prezidentka SC PEN.

(ak)

Stretnutie

s fínskymi spisovateľmi

Dňa 4. októbra sa v Klube slovenských spisovateľov v Bratislave konalo neformálne stretnutie s fínskymi spisovateľmi píšucimi vo švédskom jazyku. Stretnutie moderoval Peter Kerlik.

(ak)

Zdenka Beckerová

v Klube slovenských spisovateľov

30. novembra o 18.00 hod. **Zdenka Beckerová** v Klube slovenských spisovateľov číta zo svojho najnovšieho románu *Dcéry Rózy Bukovskej*. Preklad z nemčiny a uvádza Etela Farkašová.

(mb)

Pozvánky do Mirbachovho paláca

16.11.2006 o 17.00 hod.: Prezentácia kníh **Jána Čomaja** *Architekt Svetko (Magma, 2006)* a *Fenomén Zamarovský (Perfekt, 2006)*. Úvodky k besede prednesú Dr. Anton Kret a PhDr. Alexander Halvoník.

21.11. o 17.00 hod.: Uvedenie kníh **Tomáša Štraussa** *Toto posrané 20. storočie. Umenie kontra ideológia?* (Kalligram, 2006). Knihu uvádza a následnú diskusiu s autorom vedie PhDr. Milan Zemko, PhD.

5.12. o 17.00 hod.: Čítanie z tvorby významnej švajčiarskej poetky **Sabiny Naefovej** z novej zbierky „*Leichter Schwindel*“ – „*lahký závrat (podvod)*“. Uvádza a v slovenskom preklade číta Mária Bátorová.

12.12. o 17.00 hod.: Čítanie z tvorby **Terezy Brdečkovej** a počúvanie poézie a piesní **Jiřího Dědečka**, prezidenta českého PEN klubu.

(mb)

Valné zhromaždenie Slovenského centra PEN

14. júna 2006

Podľa stanov sa v júni 2006 skončilo dvojročné funkčné obdobie (2004-2006) výboru a predsedu našej organizácie.

Bilancujúce valné zhromaždenie SC PEN sa konalo 14. júna 2006 o 15. hod. v Klube spisovateľov, Laurinská 2 v Bratislave.

Prítomní (podľa prezenčnej listiny): 18 členov, korešpondenčné hlasy zaslali 6 členovia, spolu hlasujúcich členov 24, čo predstavuje dve tretiny z evidovaných 36 členov. Tým je podľa čl. 6 Stanov valné zhromaždenie uznášaniaschopné. Z neprítomných členov boli 4 členovia v dobe konania VZ v zahraničí, neospravedlnení: 7.

Program

1. Správa o 72. svetovom kongrese PEN v Berlíne (M. Bátorová)
2. Správa o činnosti za roky 2004-2006 (A. Hykisch)
3. Rozpracované úlohy (I. Baláž)
4. Správa revíznej komisie (I. Hochel)
5. Diskusia
6. Voľba volebnej komisie (A. Hykisch)
7. Voľby nového výboru
8. Zasadnutie nového výboru, voľba predsedu a funkcionárov výboru.
9. Príhovor nového predsedu.

Prítomní členovia v diskusii konštatovali, že činnosť výboru SC za uplynulé dvojročné obdobie bola veľmi rozmanitá na úseku medzinárodných vzťahov, rovnako ako pri propagácii našej literatúry doma. Prítomní oceňujú, že za dvojročné obdobie sa uskutočnilo celkom 56 podujatí (24 zahraničných, 22 domácich), čo prevyšuje činnosť iných spisovateľských združení. Odstupujúci výbor zanecháva novému výboru dostatok finančných prostriedkov na bankovom účte, v pokladnici aj z iných zdrojov (úhrady za autorské práva z LITA).

Valné zhromaždenie si vypočulo návrh pokladníka I. Hochela, aby odstupujúcemu predsedovi A. Hykischovi za úspešné dvojročné neplatené vykonávanie funkcie bola udelená odmena vo výške 8 000 Sk. A. Hykisch v závere zhromaždenia sa vzdal polovice navrhovanej odmeny a druhú polovicu navrhol udeliť tajomníkovi Ireneyovi Balážovi. Zhromaždení schválili tento pozmeňovací návrh.

Pomník knihám v Berlíne.

Foto: Mária Bátorová

Voľby nového výboru

Voľby viedla volebná komisia v zložení: E. Farkašová, J. Buzássy a V. Jablonický. Komisia sčítala zaslané korešpondenčné hlasy a hlasovacie lístky prítomných členov a oznámila, že za členov 9-členného výboru boli zvolení nasledovní členovia:

1. Mária Bátorová, 23 hlasov
2. Ireney Baláž, 22
3. Igor Hochel, 22
4. Andrej Reiner, 18
5. Juraj Kuniak, 17
6. Erik Ondrejička, 16
7. Boris Brendza, 15
8. Ján Čomaj, 15
9. Anton Hykisch, 15

Ďalšie odovzdané hlasy: E. Chmelár 14, G. Rothmayerová 10, G. Murín 6, L. Kerata 3, V. Jablonický 2, J. Buzássy, F. Palonder, E. Farkašová po 1 hlase.

Zasadnutie nového výboru, voľba predsedu a funkcionárov

Novozvolený výbor v počte 8 členov (B. Brendza neprítomný) na uzavretom 1. zasadnutí zvolil nasledovných funkcionárov:

Predsedníčka: Mária Bátorová
Podpredseda: Juraj Kuniak
Tajomník: Ireney Baláž
Pokladník: Igor Hochel

Výbor určil 2 zástupcov za SC PEN do Rady AOSS, ktorými sú: predsedníčka Mária Bátorová a tajomník Ireney Baláž. Uvedení delegáti nastúpia do Rady AOSS po letných prázdninách.

Podpisové právo na výber z bankového účtu SC PEN v Tatrabanke budú mať funkcionári: M. Bátorová, I. Hochel a A. Hykisch.

Výbor schválil aj ďalšie nevyhnutné opatrenia pri zmene predsedu (zmeny podpisových vzorov, oznámenia o zmene predsedu pre TASR, MK SR a iným partnerom). List v anglickom znení pre ústredie I-PEN v Londýne, spriatelentým centráram, ako aj všetkým zastupiteľským úradom a kultúrnym strediskám v Bratislave spracoval A. Hykisch.

Odstupujúci predseda A. Hykisch odovzdal vedenie schôdze výboru novej predsedníčke M. Bátorovej, ktorá poďakovala za dôveru a ukončila schôdzu výboru. Členom valného zhromaždenia oznámila výsledok volieb funkcionárov. Poďakovala sa za prejavenu dôveru. Vyslovila presvedčenie, že za pomoci všetkých členov bude pokračovať v rozvoji aktivít SC PEN v nasledujúcom dvojročnom funkčnom období.

Valné zhromaždenie bolo ukončené o 17,30 hod.

(AH)

Správa predsedu

ANTONA HYKISCHA

o činnosti Slovenského centra PEN

(jún 2004 – jún 2006)

Dvojročné funkčné obdobie terajšieho výboru SC PEN sa začalo 9. júna 2004, keď valné zhromaždenie zvolilo nový výbor a predsedu A. Hykisch. Končí sa 14. júna 2006 valným zhromaždením, kde bilancujeme našu činnosť.

Výbor

Do januára 2006 bol 6-členný: A. Hykisch, A. Reiner, P. Kerlik, J. Kuniak, F. Palonder a J. Valter. Koncom roku 2005 sa vzdal P. Kerlik, pre pracovné zataženie sa nezúčastňoval F. Palonder. Na VZ 19.1.2006 bol výbor doplnený a rozšírený na 9 členov. Pribudli M. Bátorová, I. Baláž, I. Hochel. Písomne sa vzdal F. Palonder a J. Valter sa nezúčastňuje, je trvale nemocný. Výbor zasadal pravidelne raz do mesiaca (s výnimkou letných mesiacov).

Zameranie a programové ciele

Programové ciele PEN sa definujú v 2 bodoch: podpora a propagácia literatúry medzi národmi, obrana slobody slova na svete. Najnovšie v materiáloch I-PEN sa definuje aj tretí cieľ: vytvárať spoločenstvo spisovateľov.

Netreba si zakrývať, že najmä európske centrá PEN sa nachádzajú v určitej programovej kríze. V slobodných demokratických krajinách sa javy porušovania ľudských práv, predovšetkým slobody slova vyskytujú zriedka. Bohaté západoeurópske centrá sa zameriavajú na pomoc centrá v Ázii a v Afrike. V bývalých postkomunistických krajinách sa činnosť presúva na prvý bod – zvýšenie propagácie literárnej tvorby.

Týmto smerom sa orientovalo aj nové vedenie SC PEN. Predošlý výbor nasadil prudké tempo, v ktorom sme chceli pokračovať. Urobili sme však niektoré korektúry. Od spektakulárnych veľkých akcií s medzinárodnou účasťou (5. výročie SC PEN, založenie Celosvetovej knižnice) sme postupne prešli k metóde malých krokov. Usilovali sme sa zviditeľniť SC PEN smerom k slovenskej

Anton Hykisch, predseda SC PEN.

kultúrnej verejnosti organizovaním pravidelných klubových literárnych večerov. Na medzinárodnej úrovni sme sa sústredili na výročné kongresy. Účasť na regionálnych konferenciách bola sporadická, pokiaľ to dovolili financie.

Medzinárodné styky

V medzinárodných stykoch sme sa orientovali aktívnu prítomnosť na výročných svetových kongresoch: 9/2004 Tromso v Nórsku (G. Murín, A. Hykisch), 5/2005 Bled v Slovinsku (A. Hykisch, P. Kerlik), a 5/2006 Berlín v Nemecku (A. Hykisch, M. Bátorová). Účasť bola štafetovitá, aby sa zabezpečila kontinuita a aby sa noví členovia výboru oboznámili s mechanizmom I-PEN.

Získali sme mimoriadne dobré kontakty smerom k predsedovi I-PEN Jiří Grušovi a k osobnostiam centrály v Londýne, vrátane novej generálnej tajomníčky Joanne Leedom-Ackermanovej. Výsledkom tejto viacročnej vzájomnej dôvery je ponuka, aby sme sa s rakúskym centrom uchádzali o usporiadanie svetového kongresu PEN 2009 v dvojmesť Viedeň-Bratislava.

Zintenzívnili sme kontakty s centrami strednej Európy. Nadštandardné vzťahy máme s rakúskym, českým, maďarským a

slovinským centrom. Dobré sú kontakty s nemeckým, švajčiarskym, nórskym, švédskym, fínskym, baskickým, chorvátskym, bulharským centrom. Z novších kontaktov spomeňme japonské, kurdské, palestínske, jordánske, izraelské, cyprské. Iba financie bránia tomu, aby sme sa navzájom požívali na podujatia.

Prehľad medzinárodných aktivít

2004

September:

70. svetový kongres PEN v Tromso, Nórsko. Účastníci: G. Murín, A. Hykisch.

J. Valter získal v tureckej Ankare Cenu Nasredina Hodžu na medzinárodnom Festivale karikatúry.

Október:

Čítanie z tvorby Márie Bátorovej v Oslo, Nórsko v spolupráci s veľvyslanectvom SR.

G. Murín na konferencii o literatúrach nových členských krajín EÚ – Paríž, Brusel.

Spoluúčasť na Medzinárodnom literárnom festivale Jána Smreka. Pomohli sme uviesť čuvašského básnika Gennadija Ajgiho.

November:

A. Hykisch za Radu AOSS na konferencii európskych spisovateľských zväzov v Nikózii na Cypre. Príspevok o ekonomických podmienkach slovenskej literatúry.

Navštívil nás Alberto Princis s Terstského centra, knižné dary pre CK PEN.

Literárny večer Neusiedl am See, rakúsky Burgenland – E. Farkašová, A. Hykisch

Viedeň, Slovenský inštitút – prezentácia knihy M. Bátorovej J. C. Hronský und die Moderne

December

Literárny autobus Rím-Forlì, LIC, Slovenský inštitút v Ríme a Syndikát talianskych spisovateľov. Séria literárnych večerov: L. Feldek, M. Grupač, A. Hykisch, I. Kolenič. Prijatie u kardinála J. Tomku.

Rakúsky veľvyslanec udelil E. Farkašovej Čestnú Zlatú medailu za zásluhy o Rakúsku republiku za slovensko-rakúsku spoluprácu vo filozofii a literatúre.

D. Šimko prezentoval maďarský preklad svojej knihy poviedok v Budapešti.

2005

Február

80. výročie PEN v Prahe: I. Baláž, P. Kerlik, A. Hykisch predniesol pozdravný príhovor.

Marec

P. Kerlik hostom švédsky písucich spisovateľov vo Fínsku.

Máj

Medzinárodné sympóziom talianskeho PEN v Benátkach Sloboda slova a ľudské práva. Referát A. Reinera Naša malá sloboda slova.

Salón kritického myslenia v Litoměřiciach o vzťahoch politiky a kultúry. Účastník G. Murín, písomný príspevok A. Hykisch.

71. svetový kongres PEN v Blede, Slovinsko. Účastníci: A. Hykisch, P. Kerlik.

Privítali sme popredného bulharského prozaika Antona Dončeva a vydavateľa Ivana Granického, dar pre CK PEN. Beseda s Dončevom v spolupráci so Spolkom slovenských spisovateľov.

Jún

Privítali sme hosťa z USA prof. Howard Wolf – prehovoril na klubovom večere na tému Tvorivé písanie v tieni holocaustu. Akcia v spolupráci s veľvyslanectvom USA. Hostiteľ A. Reiner.

August

Spoluúčasť SC PEN na akcii stredoeurópskeho centier PEN Čas pre báseň – Time for a Poem. Za Slovensko prezentovaný M. Hatala. Na otvorení A. Hykisch.

25. Svetový kongres básnikov, Los Angeles, USA. J. Kuniak prezentuje svoju knihu Man In the Wind úvodnou esejou Vesmírna akustická klenba.

September

Francúzsky inštitút v Bratislave, prezentácia bilingválneho vydania poviedok G. Murína Le mond est petit – Svet je malý, vyšla vo vydavateľstve Langes et Mondes v Paríži.

Október

Medzinárodný literárny festival J. Smreka, SC PEN ako spoluorganizátor. Čítania našich autorov: A. Baláž, A. Hykisch, R. Lichnerová, E. Ondrejčka. SC PEN financoval prijatie slovinského spisovateľa Borisa A. Novaka.

November

New York, Divadlo JCC Theatre off Broadway uviedlo divadelnú hru Z.

Účastníci Svetového kongresu PEN v Berlíne, zľava: J. Nowak, A. Hykisch, A. Nasilowska, H. Takeaki, M. Bátorová a účastníčka z Nového Zélandu. Foto: Maria Bátorová

Beckerovej Odyseus sa nevracia. Autorka prítomná na premiére.

Privítali sme rakúsku autorku Ilse Brem. Bilingválny literárny večer Wortbrücken – Mosty zo slov, Mestská knižnica v Bratislave.

Medzinárodná konferencia PEN Viribus unitis? Viedeň, o vzťahu národných literatúr a nacionalizmu po 1. svetovej vojne, organizátor Diplomatische Akademie, stredoeurópske centrá PEN. S referátmi za SC PEN vystúpili: M. Bátorová a A. Hykisch.

December

Členka SC PEN Z. Beckerová preberá v Bratislave Hviezdoslavovu cenu za propagáciu slovenskej literatúry v zahraničí.

2006

Január

Rozlúčková slávnosť s čestným členom SC PEN poľským autorom Jerzy Kronholdom, odovzdanie diplomu SC PEN A. Hykisch, I. Baláž

Praha – udelenie Ceny K. Čapka predsedovi Českého centra PEN J. Stránskemu. Zúčastnil sa I. Baláž.

Február

Slávnostné znovuotvorenie Celosvetovej knižnice PEN v nových priestoroch Univerzitnej knižnice v Bratislave. Hostia: prezident I-PEN J. Gruša, zástupcovia centier Rakúska, Maďarska, veľvyslanci ČR, Japonska, Švajčiarska, Rakúska, zástupca USA, kultúrne strediská akreditované v Bratislave. Tlačová konferencia.

Marec

38. medzinárodná konferencia Bled, Slovinsko na tému Globalizácia a marginalizácia Literatúry. Účastníci: A. Reiner, G. Murín.

Máj

Deň Európy, celoeurópska akcia Café d'Europe v kaviarni Roland. Ako predstaviteľa slovenskej literatúry vybral J. Gruša poviedku Luba Dobrovodu. A. Hykisch predniesol esej 9 viet na 9. mája. Na následnej besede s politikmi (P. Csáky, J. Figeľ, R. Chmel, M. Vašáryová, M. Bolldorf) A. Hykisch. Široká medializácia akcie.

Bazilej, Švajčiarsko. A. Baláž pozvaný na premietanie sfilmovaného románu Tábor padlých žien.

72. svetový kongres PEN v Berlíne, Nemecko. Motto: „Písanie v nepokojnom svete“. Účastníci: M. Bátorová, A. Hykisch. Kongres oceňuje prínos SC PEN založením CK PEN v Bratislave. Kandidatúra na kongres v roku 2009.

Mediálne pôsobenie a propagácia

Dotácia MK SR na vydávanie bulletinu SC PEN bola zastavená. Po krátkej prestávke A. Hykisch „na kolene“ vyrába náhradný občasník NO-NO-NO Penovinky. Grafická stránka sa postupne vylepšuje. Zásluhou J. Kuniaka sa od konca r. 2005 podarilo vytvoriť zbrusu novú profesionálnu a príťažlivú grafiku a tlač bulletinu, ktorý prerástol na bilingválny.

Usilujeme sa zviditeľniť SC PEN pri ústredných celosvetových akciách. Predovšetkým po svetových kongresoch. Najústretovejší je Slovenský rozhlas. Do TV sa prakticky nepodarilo preniknúť, hoci moderátora Doda Nagya sa podarilo pritiahnúť na viaceré konkrétne akcie.

15. november – Svetový deň väznených spisovateľov. Organizujeme tlačové besedy, pripravujeme konkrétne materiály. Darí sa poskytovanie rozhovorov vo verejnoprávnom rozhlase.

Prezentácie PEN na knižnom veľtrhu Bibliotéka. Najúspešnejšia bola v roku 2004. A. Hykisch pripravil anketu Čo je PEN, odmeňovanie knihami. Čítanie našich autorov. V roku 2005 bola účasť minimálna.

Odvzdávanie literárnych cien AOSS a SC PEN – Zichyho palác, za účasti médií. Cena SC PEN za rok 2004 Ján Buzássy Zátišie, za 2005 Etela Farkašová Stalo sa.

Naša výzva Slovo občanom súcim na slovo z marca 2005, napriek úsiliu, nebola v celkovom znení zverejnená a nezískala širšiu mediálnu odozvu.

Články o vystúpeniach na medzinárodných sympóziách sa podarilo umiesť

A. Hykischovi, A. Reinerovi a J. Kuniakovi v týždenníku Dominofórum. Občas sa podarí publikovať v literárnom týždenníku. Pôsobenie v denníkoch je výnimočné. Starú web stránku sme nestačili financovať, nová je v AOSS.

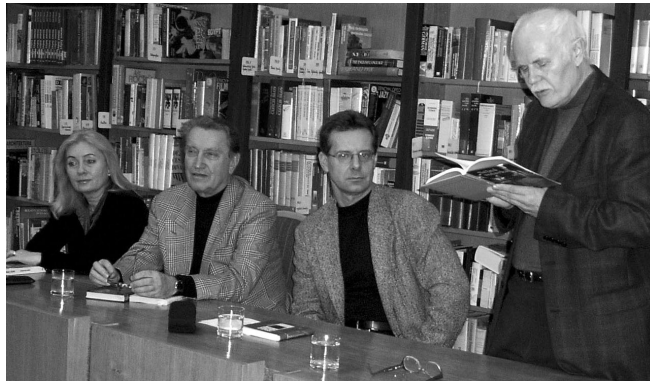
Na slovenskú literárnu scénu sme úspešne uviedli Svetový deň poviedky 15.2. (iniciatíva tureckého centra). Po prvý raz v roku 2006 s vynikajúcim úspechom.

Následne sme vytvorili tradíciu literárneho večera spisovateliek Ženské hlasy na MDŽ, ktorý sa v rámci I-PEN oslavuje tradične každoročne 8. marca.

Kultúrno-spoločenské podujatia

Celé pôsobenie SC PEN doma sa podarilo organizačne zabezpečiť dvomi typmi podujatí. V cykle Čítania z domácich a svetových autorov predstavujeme verejnosti významné postavy spisovateľov 20. storočia. Dramaturgicky sa orientujeme na životné jubileá. Tento cyklus v spolupráci s Mestskou knižnicou v Bratislave dosiahol pravidelnú návštevnosť. PEN sa tak stal aktívnym organizátorom hodnotných literárnych večerov.

Druhou cestou sú výjazdy za čitateľmi v cykle Literárne randevú. Vycestuje skupina 3 – 4 autorov na sériu besied. Striedame regióny. V roku 2005 sme sa orientovali na stredné Slovensko, v roku 2006 rozbiehame sériu západoslovenských výjazdov. Tento typ podujatí sa

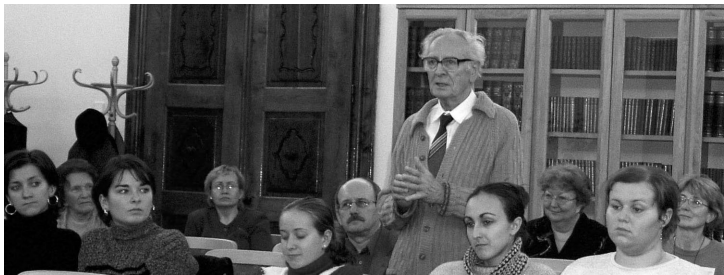
Literárne randevú, Krajská knižnica vo Zvolene: M. Bátorová, A. Hykisch, J. Kuniak a A. Baláž.

Čitateľia v Krajskej knižnici L. Štúra vo Zvolene.

Čitateľia v Mestskej knižnici v Brezne.

Diskutujúci prof. Milan Jurčo v ŠVK v B.Bystrici.

V rodnom dome J. G. Tajovského v Tajove s jeho dušou – legendárnym pánom učiteľom Jozefom Šebom. Zľava: J. G. Tajovský, M. Bátorová, A. Baláž, Jozef Šebo a A. Hykisch. Foto: Juraj Kuniak

stretáva s mimoriadnym ohlasom. Je však rovnako finančne náročný ako všetko iné. Knižnice a osvetové centrá financiami neoplývajú a väčšinu týchto akcií robíme s podporou grantov s MK SR.

Prehľad domácich aktivít

2004

Október

Prezentácia PEN na knižnom veľtrhu Bibliotéka. Čítajú: I. Baláž, J. Čomaj. A. Hykisch, V. Jablonický, F. Palonder. Na druhom podujatí v rámci AOSS čítajú z odmenených diel A. Baláž, D. Hevier, A. Hykisch. Spieva Pavol Hammel.

Predseda SC PEN A. Hykisch s delegáciou spisovateľov za AOSS na prijatí u prezidenta I. Gašparoviča o činnosti PEN.

December

Literárne randevú v stredoslovenskom regióne. Na sérii besied Banská Bystrica, Brezno a Zvolen čítajú a besedujú s čitateľmi: A. Baláž, M. Bátorová, A. Hykisch, J. Kuniak. J. Kuniak zabezpečil výborné mediálne pokrytie.

2005

Marec

Prvý klubový večer Naše (ženské) hlasy, Mestská knižnica Bratislava.

Čítajú: M. Bátorová, H. Dvořáková a E. Farkašová. Úvodné slovo A. Hykisch. Veľmi dobrý mediálny ohlas.

Výbor SC PEN zverejnil výzvu Slovo občanom súcim na slovo ako naliehavý apel k politikom a k širokej verejnosti o nevšímavom postoji k rozvoju slovenskej kultúry, predovšetkým k pôvodnej literárnej tvorbe a poukázal na degradáciu vkusu v masmédiách.

Máj

Klubový večer k 70. narodeninám J. Buzássyho – Rana sveta sa nezatvára. Uvádza J. Kuniak, recituje Z. Frenglová. Dar za SC PEN odovzdáva A. Hykisch.

September

Valné zhromaždenie SC PEN v Klube spisovateľov. Doplňenie výboru.

Slovenský rozhlas, rádio Devín, relácia Popoľudňajšie ladenie, rozhovor s J. Kuniakom o SC PEN a o Svetovom kongrese básnikov v Los Angeles.

Október

Ústav svetovej literatúry SAV, prezentácia monografie M. Bátorovej Jozef Cíger Hronský und die Moderne.

Divadlo Astorka, autorský večer v rámci Medzinárodného festivalu J. Smreka. Čítajú R. Lichnerová a E. Ondrejčíčka, J. Buzássy uvádza knihu slovinského Borisa A. Novaka.

November

Prezentácia a čítanie veršov novej knihy prekladov Sergeja Jesenina Neodovzdaná lýra (110. výr. narodenia). Uvádza a recituje prekladateľ L. Feldek. Mestská knižnica Bratislava, SC PEN a vydavateľstvo Columbus.

Literárne randevú v Nitre, autorský večer v Literárnom klube J. Jesenského, divadlo A. Bagara. Čítajú: I. Baláž, M. Bátorová, I. Hochel, A. Hykisch, A. Reiner. Moderuje A. Reiner.

Tlačová beseda k Svetovému dňu väznených spisovateľov (15. november) A. Hykisch.

December

Čítania z domácej a svetovej literatúry – Púšť lásky, literárny večer k 120. výročiu narodenia Francoisa Mauriac. Pripravil a uviedol A. Hykisch. Recituje Š. Bučko.

Slovenský rozhlas, rádio Devín, rozhovor s A. Hykischom o práci SC PEN a o medzinárodnom sympóziu Viribus unitis vo Viedni.

2006

Január

Novoročné stretnutie s kapustnicou, Klub spisovateľov, voľné neformálne diskusie.

Opätovná nominácia SC PEN v prospech Milana Rúfusa na Nobelovu cenu.

Február

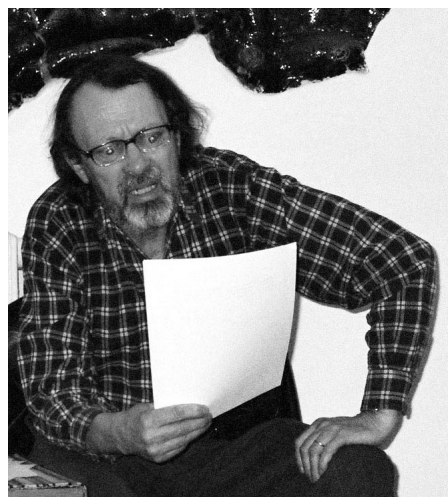
Svetový deň poviedky – World Short Story Day, po prvý raz na Slovensku. Maratón čítania poviedok slovenských autorov, Mestská knižnica, LIC, Rádio Devín. Moderátor Dodo Nagy, uviedol A. Hykisch. V 5-hodinovom maratóne sa do noci vystriedalo 20 autorov všetkých

vekových kategórií. Dobré mediálne pokrytie.

Znovuotvorenie Celosvetovej knižnice PEN v Univerzitnej knižnici (viď časť o medzinárodných aktivitách).

Apríl

Klubový literárny večer Rainer Maria Rilke – Básnik a Európan. Pripravil I.

Ireny Baláž a jeho Rilke.

Bratislavské folkové duo REVOLVER zaspievalo zhudobnenú báseň R. M. Rilkeho. Vzadu zľava: Š. Bučko a I. Baláž. Foto: Ireny Baláž

Baláž. Recituje Š. Bučko. Gitara K. Vulganová. Mestská knižnica Bratislava. Bratislavský maratón poézie, akcia Mestskej knižnice, recitujú naši autori: L. Feldek, T. Janovic, I. Baláž, I. Hochel. Moderuje Dodo Nagy.

Máj

Literárna kaviareň Café d'Europe v kaviarni Roland, SC PEN prizvaný ako účastník, (viď: medzinárodné aktivity).

Jún

Valné zhromaždenie SC PEN, hodnotenie činnosti, voľby nového výboru a predsedu.

Finančné zabezpečenie

SC PEN je vzhľadom na počet členov (30 – 40) malou organizáciou. Také rozsiahle medzinárodné i domáce aktivity by sa ťažko dali financovať výlučne z

vlastných zdrojov. Viac zdrojové financovanie má tieto zložky:

Členské príspevky. Máme ich najvyššie medzi spisovateľskými organizáciami. Vyžaduje si ich však značný rozsah činnosti. Z ústredia I-PEN v Londýne nedostávame nič. Naopak, ročne platíme členské, v priemere 10 EUR za člena.

Granty Ministerstva kultúry v rámci programu Umenie a Pro Slovakia. Podľa objemu sú hlavným zdrojom financovania, ktorý však prichádza v praxi do úvahy až v 2. polroku, resp. niekedy až koncom roka.

Podiely zo xeroxových práv LITA. Je to dôležitá, každoročne stabilná položka.

Interné granty AOSS. Čiastky z výnosov spoločného hospodárenia v rámci AOSS. Kryjú sa z nich administratívne výdavky (telefóny, poštovné).

Sponzorské príspevky. V rokoch 2004–2006 neboli veľké, ale boli. Vďaka patrí najmä farmaceutickej firme Novartis, ktorá viackrát prispela na podujatia SC PEN (najmä v položkách občerstvenia).

Finančné prostriedky sú uložené sčasti na účtoch a podúčtoch AOSS – granty z MK SR, sčasti v príručnej pokladnici SC PEN, ktorú spravuje ekonómka AOSS a sčasti na samostatnom účte SC PEN v Tatra banke. Každá finančná operácia musí byť podložená žiadanou a podpisom predsedu. Výbery z bankového účtu sa môžu uskutočniť iba po podpísaní 2 bankou overenými funkcionármi SC PEN, z ktorých jeden je predseda, druhý pokladník.

Záverom, rekapitulácia podujatí

	2004	2005	2006
Medzinárodné akcie	12	15	7
Domáce podujatia	3	11	8
Spolu	15	26	15

Celkove 56 podujatí za 24 mesiacov (na 1 mesiac 2,3 podujatia...) Azda je to smiešne rátať. Kto zráta čas tých, čo tieto akcie, iniciatívy, podujatia navrhli, organizovali, uskutočnili, vyúčtovali, zaznamenali? Sú to ľudia, čo stoja pred vami. Volunteers, dobrovoľníci. Tí dnes viacerí končia. Mali by ich vystriedať iní, s takou istou dobrou vôľou a vytrvalosťou.

Anton Hykisch

Prezident Medzinárodného PEN

JIŘÍ GRUŠA

v Štúdiu L+S

Jiří Gruša. Foto: Ireney Baláž

Pokračovanie zo s. 1:

Jiří Gruša napísal básnické zbierky *Torna*, *Světlá lhuta*, *Cvičení mučení*, *Modlitba k Janince*, experimentálny román *Mimner* aneb *Hra o smrdócha*, romány *Dotazník*, *Doktor kokeš*, *Mistr Panny*, lyricko-epický experiment *Dámský gambit*, z nemčiny preložil *Duinské elégie* R. M. Rilkeho. Ako signatár Charty 77 bol prenasledovaný a počas pobytu v USA zbavený československého štátneho občianstva. Až do nežnej revolúcie žil v Nemeckej spolkovej republike. V rokoch 1990 až 1997 bol veľvyslancom najskôr ČSFR, potom ČR v Nemecku. Až do vymenovania za prezidenta medzinárodnej sekcie PEN klubu bol veľvyslancom v Rakúsku. Píše nemecky a česky. V rodnom jazyku mu naposledy vyšli knihy *Šťastný bezdomovec* a *Umění stárnout*.

Jeho zvoleniu do funkcie prezidenta Medzinárodného PEN klubu predchádzali v roku 2003 kontroverzné diskusie. Po dvoch rokoch bol však

znovu zvolený. Na otázku, čím kongres presvedčil, Jiří Gruša odpovedal: „Podarilo sa naštartovať reformy, s ktorými som do funkcie vstupoval – vrátili sme PEN do nového literárneho kontextu a do centra medzinárodného diania. Snažil som sa prepojiť 136 centier PEN po celom svete, čo sa podarilo. Názov PEN v sebe obsahuje literatúru, takže sme odkázaní na minulé storočie, ale doba pokročila, a tak sme sa otvorili novým možnostiam.“

Nosná téma návštevy Jiřího Grušu na Slovensku bola sloboda slova. „Členovia PEN sa zaväzujú, že sa postaví proti akejkoľvek forme potlačania slobody vyjadrenia v krajine a v spoločnosti, ku ktorej patria, ako aj na celom svete,“ stojí v Charte PEN.

„Hovoríte o *mefistofelovskom využití slobody slova*,“ povedala Mária Bátorová „teda vlastne o jeho zneužití a pripisujete ho *zvláště zotaveným komunistům*. Myslím si, že každý, kto sa usiluje dosiahnuť svoj cieľ a presvedčiť, tak trochu zneužíva slová. Váš spolu-dino-disident L. Vaculík, autor 2000 slov z roku 1968 hovorí v rozhovore pre Lidové noviny, že *slobodné slovo nemá význam, účinek má jen slovo zakázané*.“

„Každý, kto sa snaží niekoho presvedčiť, zneužíva slová,“ začal úvahu Jiří Gruša. Podobne ako Vaculík si myslí, že slovo má najväčšiu silu vtedy, keď je zakázané. Aj preto ľudí nesúdi. Naopak, snaží sa ich pochopiť. Jeho vyjadrenia k mnohým aktuálnym problémom boli preto nekomentatívne, diplomatické: „Günter Grass urobil na konci svojho života niečo, čo urobiť musel. A vyrovnáť sa s tým musí sám.“ „Som presvedčený, že karikatúra je legítim-

ny výraz našej kultúrnej tradície. V doslovnom preklade znamená *preťažovať význam*. Ak sa niekto čuduje, že karikatúra význam zveľičuje, potom nevie, o čom je, neuznáva ju ako kultúrny koncept. Môžeme diskutovať o tom, či je dobrá alebo nie, ale

Jiří Gruša LODĚ

Lodě
ty dvory na moři
dovedou měnit
faunu svých nocí

A taky labutě
běžně jen černé
zbělají
cestou na jih

Jenom ty
grušo
ne a ne opustit
koráb

Ne jako racek
a ne jako
krysa

jednoznačne ju zavrhnúť či odsúdiť nemôžeme," povedal prezident Medzinárodného PEN o škandále s dánskymi karikatúrami. „Po prvý raz v histórii sa stalo, že pápež verejne priznal, že niečo pokašlal," komentoval najnovšie výroky Benedikta XVI.

Za jednu z najdôležitejších vecí označil Gruša spätnú väzbu. „Niektoré veci musíme rešpektovať skôr, ako vstúpime do dialógu s človekom," uviedol s tým, že iba ak uznáme, že druhý človek je rovnako hodnotný, má diskusia a písanie zmysel. „Čo sloboda priniesla, sa ukáže vždy až potom, keď ju ľudia mali. Slobodnú spoločnosť poznáme podľa toho, že sa v nej ľudia môžu sriedať v diskusii," dodal.

Hostiteľka a moderátorka Mária Bátorová bola na vzácneho hosťa dobre pripravená a svojimi otázkami zachádzala stále ďalej a hlbšie: „Ďalším znakom vašich textov je kritický prístup k rôznym úkazom, napríklad k vlastnej českej komunite, k vývinu disentu, dokonca k vlastnému konaniu..." „Hovoríte o poézii ako o modlitbe – rozhovore s Bohom (to pripomína Bremonda), citujete Pascala a jeho myslenie srdcom, ktoré politik nesmie použiť..." „Necitujete nikde Augustína a jeho *posita* a *contraposita* v diele Boží štát, ale paradoxy tvoria podstatu vášho myslenia, hovoríte o kresťanskom univerzalizme, ktorý má spájajúci efekt. Akú úlohu má kresťanstvo v súčasnej Európe?"

Chvíľami bol Gruša ironicky presný, dokonca sebaironický, miestami však svoje vety balil do metafor, takže jeho výroky skrývali v sebe celý rad odtieňov. Ponúkali hneď niekoľko možností interpretácie. Diplomata v sebe nezaprel. Ani vtedy, keď spisovateľ Lubomír Feldek namieril otázku na žeravú pôdu maďarskej menšiny.

Tém bolo viac než dosť. Viac ako dve hodiny Gruša odpovedal, rozprával a uvažoval. Oddýchol si iba pri čítaní z jeho vlastnej tvorby.

Štefan Bučko, herec Slovenského národného divadla, prednášal ukážky z knihy Šťastný bezdomovec a na záver zvolil Grušovú báseň Lode.

Jiří Gruša, prezident Medzinárodného PEN v Štúdiu L+S diskutoval so slovenským spisovateľmi, vedcami a prekladateľmi. Večer moderovala Mária Bátorová, predsedníčka Slovenského centra PEN.

Foto: Peter Procházka

Redaktorka Pravdy Mária Jenčíková sa v rozhovore s Jiřím Grušom spýtala:

Keď ste nastúpili do funkcie, o postavení Slovenského centra PEN ste hovorili veľmi diplomaticky: „Sú agilní a inteligentní, je ich vidieť.“ Ako je to teraz?

„Slovenské centrum PEN je aktívnejšie, čoho dôkazom bola aj diskusia v Štúdiu L+S. Práca sa zintenzívnila. Väčší dôraz je položený na podstatu PEN – spoločenstvo literátov, ktorí sa spolu rozprávajú najmä o literatúre. Premýšľame, že by sme túto

spoluprácu využili na zorganizovanie svetového kongresu PEN. Bolo by krásne, keby sa podaril *Dunajský kongres* v Bratislave a vo Viedni.

Spracoval Juraj Kuniak

Osobitné poďakovanie patrí nášmu členovi Milanovi Lasicovi za sponzorský príspevok na uskutočnenie podujatia v podobe ponuky priestorov pre diskusiu.

Mária Bátorová
Prezidentka SC PEN

Večer s prezidentom Medzinárodného PEN bol benefičný

Dobrovoľné vstupné bolo venované na podporu bieloruského kultúrno-spoločenského časopisu *Naša Niva* a jeho šéfredaktora Andreja Dynka

Andrej Dynko

Andrej Dynko, novinár, esejista a prekladateľ, sa narodil r. 1974 v Breste. Je viceprezidentom Bieloruského centra PEN a

šéfredaktorom časopisu *Naša Niva*, jedného z najvýznamnejších nezávislých časopisov v Bielorusku. Je ženatý, má 5 ročného syna a 3 ročnú dcéru.

V utorok 21. marca 2006 ráno bol zatknutý na jeho ceste na Októbrové námestie v Minsku údajne za poskyto-

vane stravy a podpory demonštrantom, ktorí tam táborili na protest proti voľbám. Dostal 10 dní. Krátko pred voľbami bol Dynko citovaný v *Le Monde Diplomatique* ako povedal, že „skončenie Lukašenkovho režimu je historická príležitosť pre Bielorusko, aby sa konečne prejavilo jednotne ako národ v odpore proti tomuto režimu, vybudovanom na uležanej a prázdnej štátnej ideológii.“

Keď Václav Havel v r. 2003 obdržal občiansku cenu Hanno R. Ellenbogenovej za presadzovanie demokracie v strednej Európe, finančnú časť ceny sa rozhodol venovať Andrejovi Dynkovi, ktorý bol vtedy v Prahe a navštívil i český PEN klub.

(jk)

INTERNATIONAL PEN STATEMENT ON THE MURDER OF RUSSIAN WRITER AND JOURNALIST ANNA POLITKOVSKAYA

International PEN is appalled by the news of the murder today, 7 October 2006, of the renowned Russian journalist and author, Anna Politkovskaya, who was found shot dead in an elevator in her apartment building in Moscow.

A journalist who covered the war in Chechnya, Politkovskaya had been receiving threats since 1999 after she wrote articles claiming that the Russian armed forces had committed human rights abuses in Chechnya. Despite these threats she continued to write and in 2003 published *A Dirty War: A Russian Reporter in Chechnya*. She is also a co-contributor to *A Small Corner of Hell: Dispatches from Chechnya*, published in 2003. Her most recent book, *Putin's War: Life in A Failing Democracy* is to be published in paperback in December this year.

In 2002 Politkovskaya was one of the few outsiders allowed into the Moscow theatre in an attempt to negotiate with Chechen rebels the release of hundreds of hostages. In 2004, she fell seriously ill as she attempted to fly to Beslan to cover the hostage crisis there, leading to speculation that she had been deliberately poisoned to stop her from reporting on the crisis.

"Anna Politkovskaya is a courageous writer known for her criticism not only of the Chechen war but also of the totalitarian backlash characterizing the latest developments in Russia. Her death raises serious concerns and confirms all the fears," said Jiri Grusa, President of International PEN.

"We protest in the strongest terms the situation in Russia that has allowed this to occur."

A murder investigation is now under way. Vitaly Yaroshevsky, deputy editor of the newspaper *Novaya Gazeta* for which Politkovskaya worked is certain that her murder is linked to her work, a view shared by Russian human rights observers. The Moscow deputy prosecutor has also told the press of that the possible link between her death and her journalism will be investigated.

Politkovskaya was the winner of numerous international awards for her courage, including the 2004 Olaf Palme Award that was set up by the family of the murdered Swedish prime minister. The prize was given to Politkovskaya to honour her work for the "long battle for human rights in Russia".

"Anna Politkovskaya's integrity and courage inspired writers around the world as she reported on the most difficult situ-

Anna Politkovskaya (1958 – 2006).

Biography

Early life

Anna Stepanovna Politkovskaya was born in New York City in 1958, where her Soviet Ukrainian parents were diplomats at the United Nations. She studied journalism at Moscow State University, graduating in 1980, and began her career with the *Izvestia* newspaper.

Career

From June 1999 to 2006, she wrote columns for the news publication *Novaya Gazeta*. She published several award-winning books about Chechnya, life in

ations in Russia," said Joanne Leedom-Ackerman, International Secretary of International PEN. "She was an outspoken advocate for human rights in PEN's and other forums around the globe. International PEN mourns her loss and calls for a relentless investigation to bring to justice those who are responsible for her murder."

For further details contact

Sara Whyatt

at the Writers in Prison Committee
London Office:

Brownlow House
50/51 High Holborn
London WC1V 6ER UK

Tel: + 44 (0) 20 7405 0338

Fax: + 44 (0) 20 7405 0339

e-mail: wipc@internationalpen.org.uk

Russia, and President Putin's regime, most recently the book *Putin's Russia*. She often received death threats as a result of her work. In 2001, Politkovskaya fled to Vienna, following e-mail threats claiming that the OMON police officer whom she had accused of committing atrocities against civilians was looking to take revenge. The officer, Sergei Lapin, was arrested and charged in 2002, but the case against him was closed the following year. In 2005, Lapin was convicted and jailed for torturing and "disappearing" a Chechen civilian detainee, the case exposed by Anna Politkovskaya in the article "The Disappearing People".

She had, on several occasions, been involved in negotiating the release of hostages, including the October 2002 Nord-Ost crisis in which Chechen rebels stormed a Moscow theatre. Politkovskaya was also involved in supporting the legal rights of victims' families.

During the Beslan school hostage crisis in September 2004 and while on her way to Beslan to help in negotiations with the hostage-takers, Politkovskaya fell violently ill and lost consciousness. Politkovskaya never made it to the school and claimed that she was poisoned after drinking tea on that flight. However, the cause of her illness has not been determined, according to the Committee to Protect Journalists.

While attending a conference on the freedom of press organised by Reporters

Without Borders in Vienna in December 2005 Politkovskaya said: “People sometimes pay with their lives for saying aloud what they think. In fact, one can even get killed for giving me information. I am not the only one in danger. I have examples that prove it.” In Moscow she was not invited to press conferences or gatherings that Kremlin officials might attend, in case the organizers was suspected of harboring sympathies toward her. Despite this, many top officials talked to her when she was writing articles or conducting investigations – but only when they weren’t likely be observed: outside in crowds, or in houses that they approached by different routes, like spies.

Politkovskaya received wide acclaim for her work in Chechnya, where she frequently visited hospitals and refugee camps to interview the victims.

She authored numerous articles critical of the war in Chechnya, including a number that specifically aimed at exposing abuses committed under the Russian-backed Chechen president Akhmad Kadyrov, as well as his son, deputy prime minister, then prime-minister, Ramzan Kadyrov. She also wrote a book critical of the Putin presidency, specifically his pursuit of the Second Chechen War. She tirelessly chronicled human rights abuses and policy failures in Chechnya and elsewhere in Russia’s North Caucasus. In 2003, she published a book called *A Small Corner of Hell: Dispatches From Chechnya*, which painted a picture of brutal war in which thousands of innocent citizens have been tortured, abducted or killed at the hands of Chechen or federal authorities. First she was hiding from the Russian federal troops, but always able to make contact clandestinely with individuals through trusted intermediaries, so that her informants would not be denounced to the top generals. Some officials had sheltered her in their homes in the most trying months of the war.

She said about herself that she was not an investigating magistrate but somebody who describes the life around the citizens for those who cannot see it for themselves, because what is shown on television and written about in the overwhelming majority of newspapers is emasculated and doused with ideology. Therefore the Kremlin tried to block her access to information.

Awards

2001: Prize of the Russian Union of Journalists
 2001: Amnesty International Global Award for Human Rights Journalism
 2002: PEN USA Freedom to Write Award
 2002: International Women’s Media Foundation Courage in Journalism Award
 2003: Lettre Ulysses Award
 2003: Hermann Kesten Medal
 2004: Olof Palme Prize (shared with Lyudmila Alekseeva and Sergei Kovalev)
 2005: Prize for the Freedom and Future of the Media
 2006: International Journalism Award named after Tiziano Terzani

Following a statement made by President Putin suggesting that the murder of writer and journalist, Anna Politkovskaya, suggesting that her work as a journalist was “insignificant”, International PEN sent the following statement to the President’s office.

His Excellency President Vladimir Vladimirovich Putin

President of the Russian Federation

g. Moskva, Kreml

Russian Federation

Fax: +7 095 206 85 10/+7 095 206 51 73/+7 095 230 24 08

12 October 2006

Your Excellency,

On behalf of International PEN – the world writers organisation with 144 Centres in 101 countries – we write to deplore the murder of journalist and writer, Anna Politkovskaya, in Moscow on 7 October 2006. Formed in 1921, PEN works to protect the right to freedom of expression and represents the conscience of world literature.

We welcome your assurances that an investigation has begun. We believe that a full investigation and prosecution of those responsible is not only fitting for a crime of this gravity but is also necessary to demonstrate the will of the Russian government to put an end to ongoing murderous attacks on media practitioners in Russia. Impunity for many of those who perpetrated the reported murders of over 40 journalists since 1992 has been a shameful hallmark of successive Russian administrations.

We were troubled by your statement made in Dresden, Germany, earlier this week in which you declared that Politkovskaya was “insignificant” as a journalist. Anna Politkovskaya was highly-regarded and acclaimed internationally for her work. She was known to a great many PEN members through her presentations to PEN Congresses and we were impressed by her courage as an investigative journalist and her refusal to be intimidated by threats. Indeed, her reports – particularly those relating to Chechnya – embodied the very spirit of investigative journalism and garnered widespread international respect. To overlook the international impact of her work is, we fear, to ignore what may have been a motive for her murder. As you say, Politkovskaya’s murder is a “despicable” crime that cannot go unpunished. To that end, International PEN will continue to monitor the progress of investigations into her murder. We will inform international bodies and our own governments of the status of these investigations, urging them to make respect for freedom of opinion and expression a baseline requirement in all future negotiations with the Russian Federation.

*Jiří Gruša
 International President*

*Joanne Leedom Ackerman
 International Secretary*

*Karin Clark
 Chair, Writers in Prison Committee*

International PEN congratulates Orhan Pamuk

on being awarded the Nobel Prize

International PEN congratulates Orhan Pamuk on being awarded the Nobel Prize for Literature. Jiří Grůša, President of International PEN said today, “we congratulate Orhan Pamuk as an author who combines great writing with courage and humanistic wisdom. To PEN, he represents an opening of global perspectives towards the creation of a peaceful world of creative differences.”

International Secretary, Joanne Leedom-Ackerman welcomed the announcement

saying “Orhan Pamuk’s rich and textured storytelling bridges worlds and opens doors to literature, history and language that shows civilisation at its crossroads.”

International PEN is delighted that the work of this important author is being celebrated in this way. Orhan Pamuk is a writer of extraordinary merit and he is also a great advocate for freedom of expression.

International PEN hopes that this award to Orhan Pamuk, who was himself on trial

last year under Article 301 of the Turkish Penal Code for insulting ‘Turkishness,’ will serve to highlight the fact that there are still many writers and journalists in Turkey who are on trial solely for expressing their opinions.

“Orhan Pamuk writes on issues that relate to identity and the experience of minorities. For too many writers in Turkey, this can lead them into the courtroom and in some cases, prison. We are especially pleased that a writer of such quality and courage has received this honour,” commented Dr Karin Clark, Chair of the Writers in Prison Committee.

Source: I-PEN

Orhan Pamuk in his workroom. Photo Wikipedia

Biography

Orhan Pamuk was born in Istanbul in 1952 and grew up in a large family similar to those which he describes in his novels *Cevdet Bey and His Sons* and *The Black Book*, in the wealthy westernised district of Nisantasi. As he writes in his autobiographical book *Istanbul*, from his childhood until the age of 22 he devoted himself largely to painting and dreamed of becoming an artist. After graduating from the secular American Robert College in Istanbul, he studied architecture at Istanbul Technical University for three years, but abandoned the course

when he gave up his ambition to become an architect and artist. He went on to graduate in journalism from Istanbul University, but never worked as a journalist. At the age of 23 Pamuk decided to become a novelist, and giving up everything else retreated into his flat and began to write.

His first novel *Cevdet Bey and His Sons* was published seven years later in 1982. The novel is the story of three generations of a wealthy Istanbul family living in Nisantasi, Pamuk’s own home district. The novel was awarded both the Orhan Kemal and Milliyet literary prizes. The following year Pamuk published his novel *The Silent House*, which in French trans-

lation won the 1991 Prix de la découverte européenne. *The White Castle* (1985) about the frictions and friendship between a Venetian slave and an Ottoman scholar was published in English and many other languages from 1990 onwards, bringing Pamuk his first international fame. The same year Pamuk went to America, where he was a visiting scholar at Columbia University in New York from 1985 to 1988. It was there that he wrote most of his novel *The Black Book*, in which the streets, past, chemistry and texture of Istanbul are described through the story of a lawyer seeking his missing wife. This novel was published in Turkey in 1990, and in French translation won the Prix

France Culture. The Black Book enlarged Pamuk's fame both in Turkey and internationally as an author at once popular and experimental, and able to write about past and present with the same intensity. In 1991 Pamuk's daughter Rüya was born. That year saw the production of a film *Hidden Face*, whose script by Pamuk was based on a one-page story in *The Black Book*.

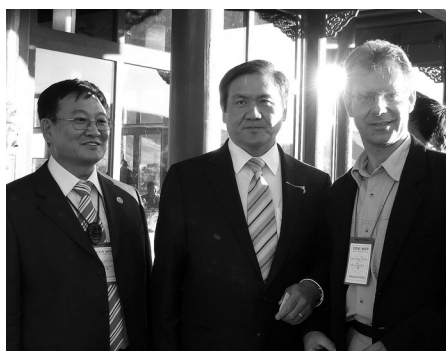
His novel *The New Life*, about young university students influenced by a mysterious book, was published in Turkey in 1994 and became one of the most widely read books in Turkish literature. *My Name Is Red*, about Ottoman and Persian artists and their ways of seeing and portraying the non-western world, told through a love story and family story, was published in 1998. This novel won the French Prix Du Meilleur Livre Etranger, the Italian Grinzane Cavour (2002) and the International IMPAC Dublin literary award (2003). From the mid-1990s Pamuk took a critical stance towards the Turkish state in articles about human rights and freedom of thought, although he took little interest in politics. *Snow*, which he describes as 'my first and last political novel,' was published in 2002. In this book set in the small city of Kars in northeastern Turkey he experimented with a new type of 'political novel,' telling the story of violence and tension between political Islamists, soldiers, secularists, and Kurdish and Turkish nationalists. In 1999 a selection of his articles on literature and culture written for newspapers and magazines in Turkey and abroad, together with a selection of writings from his private notebooks, was published under the title *Other Colours*.

Pamuk's most recent book, *Istanbul*, is a poetical work that is hard to classify, combining the author's early memoirs up to the age of 22, and an essay about the city of Istanbul, illustrated with photographs from his own album, and pictures by western painters and Turkish photographers.

Apart from three years in New York, Orhan Pamuk has spent all his life in the same streets and district of Istanbul, and he now lives in the building where he was raised. Pamuk has been writing novels for 30 years and never done any other job except writing. His books have been translated into more than 40 languages.

Juraj Kuniak

Báseň z Mongolska

Muži na obrázku majú niečo spoločné. Pod text básne publikovaný dolu sa podpísali všetci traja, každým iným spôsobom. Vľavo stojí autor básne v origináli – mongolský básnik G. Mend-Ooyo, uprostred jej prekladateľ do anglického jazyka Nambaryn Enkhbayar a vpravo prekladateľ z anglického do slovenského jazyka Juraj Kuniak. Mimochodom, muž stojaci uprostred je mongolský prezident, popredný prekladateľ britskej a ruskej poézie a prózy. (jj)

Gombojavyn Mend-Ooyo PRICHÁDZAM K TEBE

Cestujem rokmi a časom v spoločnosti slnka a mesiaca
Na hrboľatých a veterných cestách míňam starých múdrych mužov
Preliezam vysoké hory a zvlnené kopce
Brodím sa stovkami riek
Hoci neviem kedy môžeme stretnúť jeden druhého
Premýšľam o slovách ktoré ti poviem

Prichádzam k tebe
Moje cesty sú otvorené ľadovcom a požiarom
Mohla by na ne padnúť ohováračská hmla
No ja si chránim myšlienky pred akýmkoľvek kazom
Rozuzľujem všetky uzlíky mojou láskou
Pridúšaný mrazivými vetrami
Usilujem sa napredovať vybraným smerom

Prichádzam k tebe
Prenášam spolu jesenný smútok a jarné oživenie
Držím sa ohňa môjho veku i tepla slnka v ruke
Obohacovaný rastúcimi listami a padajúci spolu s nimi
V záhrade plnej kvetov a ovocia
Míňam ruku s ponúkaným pohárom radosti
Riadený túžbou

Prichádzam k tebe
Všetky svetlé myšlienky z cesty
Sladké chvíle môjho života
A všetky tajomstvá
Prepletiem spolu s pradienkom môjho ducha
A myslím neobmedzeným priestorom

Prichádzam k tebe
Mám len torzá snov
V poézii ochutnávam svoje podstaty
V srdci si želim najšť kúsok inšpirácie
Šplhám sa hore roklinou ubolených hôr
Po neschodných cestách
Hľadajúc večnú pieseň esenciu lásky
Prichádzam k tebe

Z anglického prekladu mongolského originálu (Nambaryn Enkhbayar)
do slovenčiny preložil Juraj Kuniak.

Teresinka Pereira
She comes from Brazil. Lives in Toledo, Ohio, USA. President of International Writers and Artists Association, President of the International Congress of

the Society of Latin Culture. Representative of postmodernism. In June of this year she received the "World Poetry Prize", sponsored by the World Poetry Prize Foundation of Hong Kong.

TERESINKA PEREIRA Neither God nor Devil...

"where the sky meets the sea"

Juraj Kuniak (The line of the horizon)

I promised to see you one day
"where the sky meets the sea"
where the music stops playing
and light is vast and profound.

Lovers we go in time
from horizon to horizon
looking for impassioned
hurricanes and clouds, where
to rest our anxious sights!

Meanwhile neither God
nor the devil are sufficient
for lighting or for quench
the fire of love in my veins,
this inebriating feeling
when you kiss me.

Death in February

February is a good month
for people who choose to die.
Cemeteries are full
of winter's flowers.

When your heart is hurt,
your dreams are cold and sad.
Death comes spontaneously
full of melodies,
and bends herself
before the most great
adventure into beyond life...

In just one instant
the whole heritage
of suffering
can be turned off.
My lips are afraid
of saying it, but Death
is like a lyric trophy,
the latest invention
of utopia.

Kae Morii
JAPAN. She is B.A.
from Osaka Keio Uni-
versity. Books: *A Red
Current, Homage to
the light, The light of
lapis lazuli*. Award of
Fairy tale 1998,
Award of poetry edu-

cation 1999. Member of Japan Poet Club and World Academy of Arts and Culture.

KAE MORII Piano on Sea Ground

As you finger with me
My melody is sighing for you
To listen to the harmony
I'm waiting how you play...

As you voice me
My string is pulling love
To find the code
I'm waiting with a sheet lonesome-
ness

As you sound me
The deep is rolling into my land
To tone with the peace
I'm waiting what you play...

Till the dawn
I wish to be fine

Path to garden

Pleasant afternoon passed
Without notice
Then
The shadows keep silence

What silhouettes me?
My memory
Coming and going
In
The entrance of light

I am standing at stones of existence
And
Seeking for
The reflective path to Garden
With
Flowers of imagination
Fruits of life

Sumit Talukdar
West Bengal, INDIA
Born in 1968. He is
B.A. from University
of Kolkata. Published
books: *Words Silent
Words, Poems Plea-
sant Poems Unplea-
sant, Poetically Yours*.

By profession he is a journalist. He is a fellow of United Writers Association, Madras. He is also a good translator. The deep philosophy and sensitivity coupled with the experience of life, and its tragicomic images reflected in his poems linger in readers's mind for long time.

SUMIT TALUKDAR The Sky and Infinity

Touching you
I touch the sky
and kissing you
I drink
Hippocrene
the eyes
image infinity
and face
emits
immortality
words honey sweet
and breath
the scented zephyr
O, Aphrodite!
bless me with
the love
and profundity

No More Tears

Your eyes are dried up
shedding tears, marks of collyrium
washed away, your face
has lost rainbow colour of virginity
in your teenage you look
like an aged patient.
Perhaps your lover has betrayed you
before the advent of spring season
like a ferocious storm he
has molested your virgin garden
are you bearing his untimely seed?
You alone carry without you
all the young girls, same tragedy
truly but unfortunately
in your eyes I want to see
no more tears, look driven away
the heavy clouds from your sky.
Let us go to the hospital
and we begin a new life for future.

Gustáv Murín: Safar Nama – Finding The Right Way – – Nájsť správnu cestu

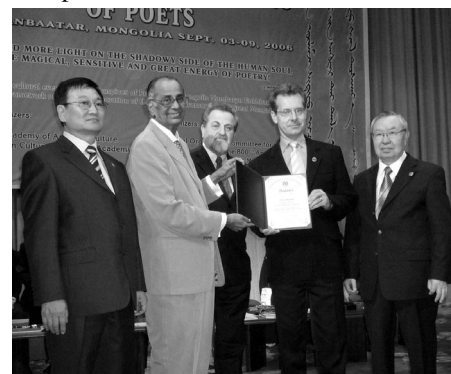
Prozaik Gustáv Murín dosiahol ďalší zahraničný úspech. V Nai Dillí, India, mu vyšla v jazyku hindí kniha **Safar Nama**, *Finding the right way* (Nájsť správnu cestu).

Beseda k novej knihe Gustáva Murína sa konala 18. októbra v Klube spisovateľov za účasti jeho Excelencie M. K. Lokesha, veľvyslanca Indickej republiky. Úvodné slovo predniesol Ladislav Volko, bývalý veľvyslanec SR v Indii. Prítomný bol aj prekladateľ Amrita Mehtu.

Podujatie sa konalo pod záštitou India klubu, Klubu nezávislých spisovateľov a Slovenského centra PEN s príspevkom z grantu MK SR. V rámci občerstvenia boli podávané špeciality indickej kuchyne z reštaurácie Ashoka.

Čestný doktorát Jurajovi Kuniakovi

Svetová akadémia umení a kultúry (*World Academy of Arts and Culture*), registrovaná v Kalifornii, USA, udelila čestný doktorát básnikovi Jurajovi Kuniakovi. Toto ocenenie bolo udelené na 26. Svetovom kongrese básnikov (*World Congress of Poets*), konanom toho roku v mongolskom Ulaanbaatari v dňoch 3. až 9. septembra 2006.

Zľava: Prezident 26.WCP G.Mend-Ooyo (Mongolsko), prezident WAAC Justice S. Mohan (India), 1. viceprezident WAAC Milan Richter, Juraj Kuniak a generálny tajomník WAAC Maurus Young (Paríž).

(j)

Správa o účasti na regionálnej PEN konferencii v Belehrade 5. – 9.10.2006

Na osobné pozvanie Srbského PEN Centra a so súhlasom Výboru SC PEN som sa zúčastnil *Regional Conference „The Challenge of Mediterranean Culture Today“* s príspevkom *The contrast between Mediterranean and CentralEuropean identity*, ktorý bol mimochodom označený za jeden z najzaujímavejších príspevkov konferencie. Vystúpil som aj v rámci *International Literary Evening* v Belehradskom kultúrnom centre v strede pešej zóny, vďaka čomu zrejme bola aj plná sála, s mojou poviedkou v srbčine.

Okrem členov Srbského PEN Centra sa konferencie zúčastnili aj delegácie z Bulharského, Gréckeho, Macedónskeho, Slovinského, Katalánskeho, Chorvátskeho, Kanadsko-francúzskeho a Trieste. So všetkými som nadviazal kontakty, ale najmä som sa zameral na informácie od macedónskych kolegov o nedávno uskutočnenej celosvetovej konferencii Komisie pre jazykové práva a preklady v macedónskom Ohride a našu budúcu spoluprácu. S

gréckym delegátom som dohodol ich vklad do plánovanej recipročnej výmeny prekladov medzi našim PEN Centrom a kolegami z Cypru a Grécka. Nečakane som sa dostal aj k informácii o veľkorysom projekte „Sto slovanských kníh“ a prejavil záujem o našu účasť na ňom. Všetky tieto informácie sú zhrnuté v návrhu činnosti našej Komisie pre jazykové práva a preklady.

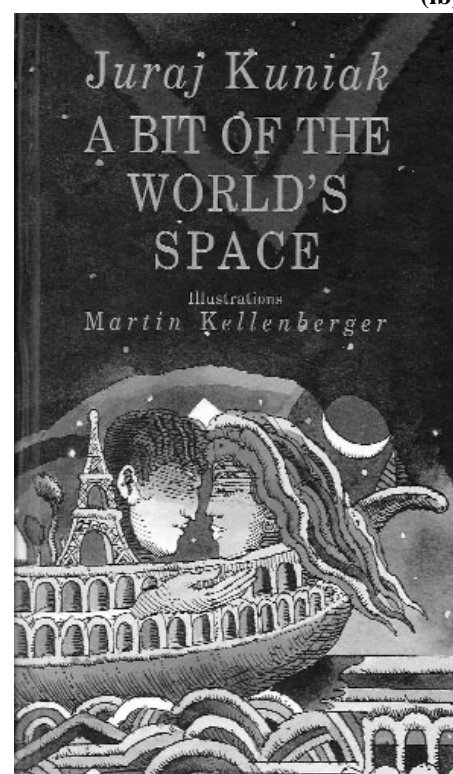
Cestu som zvolil vlakom (hoci tak trvala celý deň jedným smerom), aby sa minimalizovali náklady. Takisto sa mi podarilo vďaka pochopeniu organizátorov znížiť konferenčný poplatok len na 75 euro. Všetky doklady odovzdávam na sekretariáte k ďalšej dokumentácii.

Islo o prvú moju služobnú cestu v novej úlohe vedúceho Komisie pre jazykové práva a preklady, ktorá aj vďaka takýmto kontaktom iste čoskoro prinesie prvé výsledky pre SC PEN a PEN International.

Gustáv Murín

Pri tejto príležitosti Kuniak prezentoval svoju zbierku básní *A Bit of the World's Space* (Kúsok svetového priestoru). Táto v poradí už tretia Kuniakova knižka v anglickom jazyku vyšla začiatkom roka 2006 s pôvodnými ilustráciami Martina Kellenbergera vo vydavateľstve *Rock Rose*. Verše preložil John Minahane.

(ib)

NOVÉ KNIHY

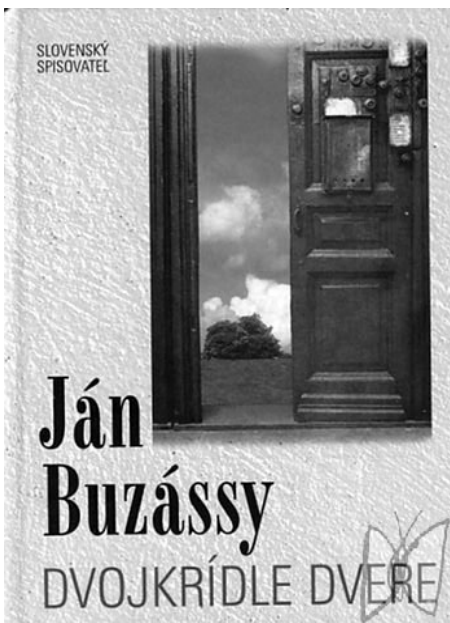
Najnovšia – v poradí sedemnásť – zbierka básnika Jána Buzássyho **Dvojkridle dvere** vyšla vo vydavateľstve Slovenský spisovateľ.

Témy tradičnej prírodnej lyriky s výrazne kritickým podtónom striedajú básne subjektívnej výpovede, poznačené silnou meditatívnosťou. Nechýba bilancovanie s melancholickým podtónom a pokojom ústiacim do nádeje.

Ján Buzássy
Duša

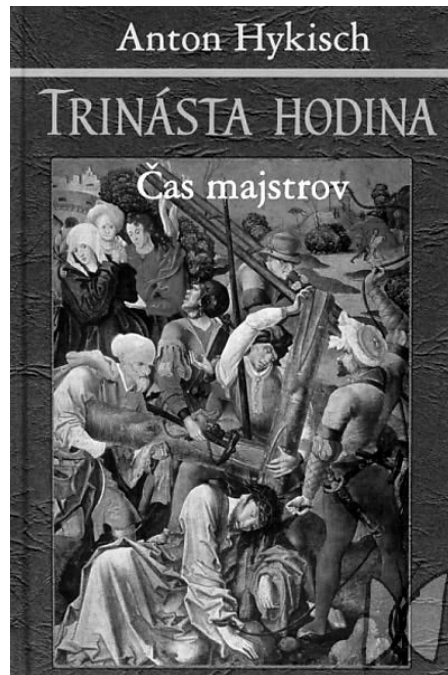
Dušu hľadáme, predpokladáme ju.
Žena, keď hľadá do zrkadla, tá ju vidí.
vidí ju, leští svoju kameju,
dvojkridle dvere tajomstva. A city.

Za dverami je to, v čo veríme,
ozajstný svet, kde sa ozaj platí
za stávky pri zelenom veltlíne,
a slza ľútosti zahladzuje straty.

Nový historický román Antona Hykischu **Trinásta hodina** vyšiel vo vydavateľstve Slovenský spisovateľ.

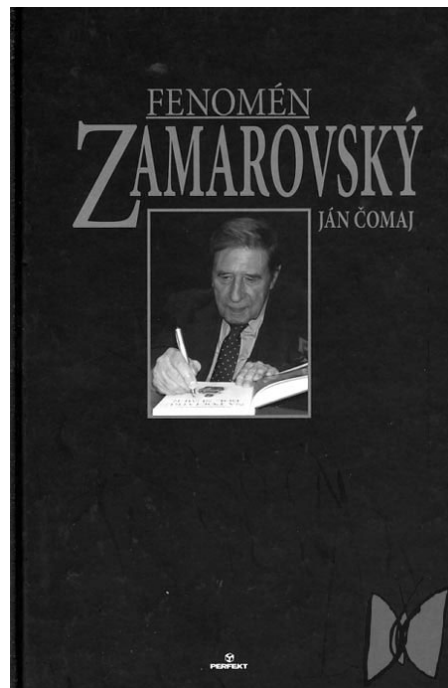
Vo voľnom pokračovaní románu Majster M. S., autor odhaľuje zložité spoločenské vzťahy na skorumpovanom kráľovskom dvore v Budíne na začiatku šestnásteho storočia. Doba plná apokalyptických nebezpečenstiev je skúškou mravnej sily umelca, ktorý sa podujme dokončiť oltárne diela, ktorými sa pýšime dodnes.

Rozprávanie o spisovateľovi a cestovateľovi Vojtechovi Zamarovskom z pera Jána Čomaja vyšlo vo vydavateľstve Perfekt.

Mozaika vzrušujúceho života určite zaujme. Vojtech Zamarovský napísal štrnásť, či pätnásť pôvodných diel, podľa toho, aké kritérium si zvolíme. Vyšli dosiaľ asi v stoštyridsiatich vydaniach a ich súhrnný náklad sa odhaduje na vyše milióna. Z jeho Encyklopédie mytológie sa grécke deti učia svoje dejiny. V marci prevzal v Aténach vyznamenanie Velvyslanec helenizmu za rok 2006. Zomrel 28. júla 2006 v Prahe.

(kk)

Rezolúcia Regionálnej konferencie PEN v Terste na podporu Jevrema Brkoviča

V dňoch 27.- 29. 10. sa konala v Terste regionálna konferencia PEN, na ktorej sa zúčastnila Mária Bátorová s dvomi príspevkami a Tomáš Štrauss. Konferencia vydala rezolúciu na podporu čiernohorského básnika a spisovateľa Jevrema Brkoviča. Rezolúciu prinášame v plnom znení.

Účastníci prvej regionálnej konferencie PEN v Terste prijali so zdesením a pobúrením správu o zločineckom útoku na známeho čiernohorského básnika a románopisca Jevrema Brkoviča, prezidenta Dukelskej akadémie vied a umenia, pri ktorom bol vážne zranený a jeho spolupracovník a vodič Srdija Vojičić prišiel o život.

Brkovic ako intelektuál mal vždy kritický prístup ku zlám, ktoré sužovali súčasnú spoločnosť – ako mafia – prístup ktorým sa prejavoval vo svojom diele. Tento zločinecký útok je novým varovaním proti nebezpečenstvám hroziacim prejavom slobody a bezpečnosti spisovateľov.

Jevrem Brkovic bol napadnutý pred svojím bytom v Podgorici, hlavnom meste Čiernej hory, zemi, ktorá sa nedávno pokojnou cestou, prostredníctvom referenda, stala nezávislým štátom.

Účastníci prvej regionálnej konferencie PEN v Terste prejavujú solidaritu s PEN centrom Čiernej hory a vyzývajú vládu vykonať rýchle a účinné vyšetrovanie a predviesť zodpovedné osoby pred súd. Tiež apelujú na prijatie všetkých potrebných opatrení, aby sa podobné akty násilnia v budúcnosti nevyskytli a aby sa vytvorili podmienky na udržanie úplnej slobody vyjadrovania.

Účastníci PEN centra z Terstu, ako aj reprezentatni Rakúska, Bosny a Hercegoviny, Českej republiky, Čiernej hory, Srbska, Slovenska, Slovinska a Talianskeho a Retro-romanskeho Švajčiarska vyslovujú kolegovi Jevremovi Brkovicovi úplnú solidaritu a želanie rýchleho uzdravenia.

(JK)